

PRÁCE S RELAPSEM V TERAPEUTICKÉ KOMUNITĚ

Bc. Adéla Paulík Lichková

TK Nová Ves, Advaita, o. s.

JAK NAD RELAPSEM PŘEMÝŠLÍME?

- Relaps je průšvih a zaručená cesta zpátky k drogám! Relapsu je třeba se bát!
- Relaps se může přihodit, ale ať s ním pracují v rámci doléčování, tam to téma patří. Komunita musí zůstat čistá.
- O relapsu je dobré mluvit už v rámci léčby, aby s ním klienti uměli zacházet.
- Relaps není selhání, relaps je zpětná vazba. Má své místo i v terapeutické komunitě.

JAK DĚLÁME PREVENCI RELAPSU?

- **Nejčastější materiály:** bílá skripta Prevence relapsu (26 témat), výjimečně jiné materiály (Prevence relapsu pro závislá chování – manuál terapeuta, kol. autorů, SCAN, Adiktologie)
- Tematické skupiny zařazujeme **2-4x měsíčně**
- Témata volíme z nabízených modulů a po aktuálním zhodnocení situace ve skupině
- Prevence relapsu má poměrně **široký záběr témat** od informací o léčbě, o procesu změny, o tom, jak se vztahovat k bývalým uživatelům, jak mluvit o své minulosti, o samotném mechanismu relapsu...

JAK DĚLÁME PREVENCI RELAPSU V NOVÉ VSI (VÝVOJ V ROCE 2012)?

- Začátek r. 2012: Tematické lekce (nejen o PR) cca 4x měsíčně, ale pro bouřlivé aktuální dění není čas na témata PR
- Květen 2012: Zvyšujeme objem těchto aktivit na dvojnásobek (na úkor pracovního bloku).
Specializace témat: O léčbě a komunitě, Asertivita, Prevence relapsu... > edukace, tematické lekce, techniky.
- Aktuálně: cca půlroční cyklus témat, která se postupně opakují, výběr dle situace ve skupině.
+ prostor věnovat se tématům podrobně s ohledem na potřeby skupiny, větší důraz na mechanismus relapsu, možnost zapojení všech členů týmu
- větší nároky na přípravu vzdělávacích / tematických aktivit

JAK ZACHÁZÍME S RELAPSEM?

Relaps (laps) = užití alkoholu či drogy na výjezdu.

- **Klient zrelaboval na výjezdu a už se nevrátil.**
> klient už není v kontaktu.
- **Klient zrelaboval na výjezdu, vrátil se a neřekl nic o tom, že by bylo něco špatně.** Vyjdou mu pozitivní testy, popř. se relaps provalí jinak.
> klienta vyloučíme, zpravidla velmi rychle.
- **Klient zrelaboval na výjezdu, přiznal se** (cestou do komunity nebo ihned po návratu) a chce pokračovat v léčbě.
> vzniká prostor pro individuální posouzení situace, práci s vlastním relapsem...

KAZUISTIKA: MUŽ, 31 LET

- Uživatel pervitinu a alkoholu
- V dětství **týrán otcem**, po rozvodu rodičů u otce žil, týrání pokračovalo (bití páskem i pěstí, používání el. proudu, neustálé ponižování, od cca 15-16ti let umělé zuby po jednom z napadení)
- V 16ti letech se rozhodl, že se bude bránit > **těžké ublížení na zdraví s doživotními následky**, 36 měsíců ve VTOS pro mladistvé
- V TK se pracně dostává k „zazděným“ emocím, má tvář tvrdáka.
- **Zlomový okamžik**: „Jsem vrah.“
- **Relaps na výjezdu** (alkohol, plánovaný relaps?)

KAZUISTIKA: MUŽ, 31 LET

- **Návrat do komunity:** přišel si pro trest
- Reakce skupiny: vstřícná, podpůrná, „silný hráč je zranitelný, chceme ho podržet“
- Reakce týmu: podobná, „Chceme po něm emoce. Teď se k nim dostal a nezvládl to. Je to důvod k vyloučení?“
- Rozhodnutí: Po vystřízlivění **může zůstat** v programu a pokračovat v léčbě, návrat do nulté fáze (nový začátek), musí se věnovat tématu svého relapsu
- Výsledek: spadl mu hřebínek > pokora, sám to označuje za jeden z nejsilnějších zážitků v léčbě (setkání s realitou, „nejsem tak silný“). Léčbu úspěšně ukončil, aktuálně cca 6 měsíců abstínuje.

KAZUISTIKA: MUŽ, 31 LET

- Další souvislosti aneb „odvrácená strana slunce“:
- Vrátil se do komunity, protože věřil, že může chybovat? (naděje týmu)
- Vrátil se do komunity, protože byl **zamilovaný** do spoluklientky? (možná realita)
- Byli jsme nakloněni jeho setrvání v léčbě, protože byl „**oblíbený**“? Nebo protože jsme sami měli trochu **pocity viny**, že se tématu PR málo věnujeme?
- Nejdeme do rizika **vzniku nebezpečného precedentu**, že „v komunitě si můžeš ještě jednou dát a je to v pořádku“?

ZISK PRO SKUPINU

- Možnost mapovat **konkrétní situaci**
- Nahlédnout na **symptomy** relapsu
- Pojmenovat zdánlivě nesouvisející rozhodnutí, která k relapsu vedla
- Přímá **konfrontace s negativními důsledky relapsu** (efekt porušení pravidla, disonanční konflikt, pocity viny, ztráta naděje...)
- Jasná zpráva o tom, že se to může stát každému
- Uvedení do praxe hesla, že „relaps není selhání, relaps je zpětná vazba“
- Riziko vzniku precedentu se nenaplnilo

ZÁVĚR

- Individuální přístup je zcela na místě.
- Prevence relapsu (edukace v oblasti mechanismu relapsu aj.) **PATŘÍ** do terapeutické komunity.
- Relaps v komunitě **JE** možný, je třeba s ním však zacházet opatrně a situaci se důkladně věnovat.
- **Relaps není selhání, relaps je zpětná vazba.**

Otázka do budoucna: Může dobře zpracovaný relaps v léčbě minimalizovat riziko dalších relapsů (třeba i méně úspěšně zvládnutých relapsů) mimo léčebné zařízení?

Děkuji za pozornost.

lichkova@advaitaliberec.cz

www.advaitaliberec.cz

